

Kadir Canatan

Tematik ve Teorik
Kur'an Okumaları Işığında

Toplumsal Cinsiyet

Sembolik ve
Etkileşimsel
Bir Perspektif

“**dün**”den öğrendiklerinle
“**bugün**”ü yaşamak
“**yarın**”ları aydınlatır.

PROF. DR. KADİR CANATAN, Nevşehir-Hacıbektaş doğumlu. Ankara Atatürk Lisesi'nden mezun olduktan sonra yurtdışına çıktı. Rotterdam Sosyal Akademisi'nde **Sosyal Hizmetler**, Erasmus Üniversitesi'nde **Sosyoloji**, Amsterdam Özgür Üniversite'de ise **Kültürel Antropolojisi** alanında lisans ve yüksek lisans eğitimi yaptı. Eğitim sürecinden sonra bir süre akademik çalışmalara ara veren Canatan çeşitli araştırma kurumlarında araştırmacı ve danışman olarak çalıştı.

1996 yılında Rotterdam Erasmus Üniversitesi Sosyoloji Bölümü'nde doktora başladı ve 2001 yılında *Hollanda'da Türkiye Kökenli Sivil Toplum Örgütlerinin Gelişimi ve Liderlik* adlı tezini savunarak dr. unvanını aldı. Doktora paralel olarak ve doktora sonrasında Utrecht Devlet Üniversitesi ve bazı araştırma kurumlarında görev aldı. 2005 yılında Türkiye'ye kesin dönüş yaptı ve Balıkesir Üniversitesi Sosyoloji Bölümü'nde öğretim üyesi olarak görev aldı. 2013 yılında İstanbul Yıldız Teknik Üniversitesi Sosyoloji Bölümü'nde geçen Canatan, buradan emekli oldu. Şu an İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi Sosyal Hizmet Bölümü'nde görev yapmaktadır. Yayımlanmış çeşitli telif eserleri, tercüme kitapları ve makaleleri bulunan Canatan azınlıklar, çokkültürlülük, entegrasyon, göç gibi konular başta olmak üzere sosyoloji alanında pek çok çalışması bulunmaktadır. Son yıllarda yaptığı çalışmalarından bazı örnekler şunlardır: "Aile Sosyolojisi" (ed.), "Beden Sosyolojisi" (ed.), "Mukaddime: Klasik Sosyal Bilimler Sözlüğü", "Avrupa'da Çokkültürlülük, Entegrasyon ve İslam", "İbn Haldun Perspektifinden Bilgi Sosyolojisi", "Avrupa'da Ulusal Azınlıklar: Hollanda-Friesland Örneği", "İslam Siyaset Düşüncesi ve Siyasetname Geleneği", "İnsan Fenomeni", "Beyan Sosyolojisi" ve "Beyan ve Beden", "Kendi Gözlerimizle Görmek", "İnsan Felsefesi", "Eğitim Felsefesi", "Din Felsefesi", "Eleştiri ve Ütopya", "Modern Toplumun Geleceği" ve "Din ve Modernite Bağlamında Değerler".

TEMATİK VE TEORİK KUR'AN OKUMALARI

Sembolik Etkileşimsel Perspektiften
Toplumsal Cinsiyet

KADİR CANATAN

© 2023, DÜN BUGÜN YARIN YAYINLARI™

Tüm hakları saklıdır. Kaynak gösterilerek tanıtım amacıyla ve araştırma için yapılacak kısa alıntılar dışında, yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir şekilde kopya edilemez, elektronik ve mekanik yolla çoğaltılıp, yayımlanamaz ve dağıtılamaz.

DBY: xxx
Sosyoloji: xx

ISBN 978-625-6432-xx-x
Sertifika No: 52315

1. Baskı: İstanbul, 2023

Yazar:
Kadir Canatan

Yayın Yönetmeni:
İrfan Güngörür

Editör:
Ersan Güngör

Kapak/Mizanpaj:
DBY Ajans

Baskı/Cilt:
Meteksan Matbaacılık ve Teknik Sanayi Tic. A.Ş.
(Sertifika No: 46519)

KÜTÜPHANE BİLGİ KARTI / Library Cataloging-in-Publication Data (CIP)

Canatan, Kadir

Tematik ve Teorik Kur'an Okumaları: Sembolik Etkileşimsel Perspektiften

Toplumsal Cinsiyet

/ Yazar: Kadir Canatan (Prof. Dr.) Editör: Ersan Güngör

İstanbul: DBY Yayınları, 2023.

xxx s. ; 13,5 x 21,0 cm ___ (DBY Yayınları ; No. xxx) ___ Dizin var

ISBN 978-625-6432-xx-x

1- Sosyoloji 2- Toplumsal Cinsiyet

DÜN BUGÜN YARIN YAYINLARI
Ankara Caddesi, Ünal Han No: 21/4
Cağaloğlu, Eminönü - Fatih / İstanbul
www.dby.com.tr • dby@dby.com.tr
Tel.: +90 212 526 98 06

İçindekiler

Takdim	9
Giriş	11
Araştırmanın Problemi	15
Araştırmanın Amacı ve Özgünlüğü	16
Kavramsal ve Teorik Çerçeve	18
1) Toplumsal Cinsiyet.....	19
2) Sembolik Etkileşimcilik.....	25
Türkiye’de Toplumsal Cinsiyet ve Din Araştırmaları	30
Yöntemsel Yaklaşım	35
Bulgular ve Yorumlar	41
Toplumsal Cinsiyet Bağlamında Erkek ve Kız Çocuklarına Yönelik Algı ve Anlamlandırmalar	45
Arap Toplumunun Cinsiyet ve Tanrı Algısı	47
Sodom Halkının Tartışmalı Cinsel Tercihleri	50
Yeni Bir Toplum İnşası	54
Dişillığın Temsilcisi Olarak Kız Çocukları	56
Erillğin Temsilcisi Olarak Oğlan Çocukları	65
Sonuçlar	68

Toplumsal Cinsiyet Bağlamında Kadınlar ve Erkekler	71
1) Toplumsal Cinsiyet Bağlamında Kadınlar	71
Tarihte Kadınlar ya da “Kadınların Tarihi”	74
Yeni Toplumsal Düzen ve Kadının Yeri	79
Kadın ve Erkeğin Yaradılışı	79
Evlilik ve Boşanma Düzenlemeleri	84
Ailede İşbölümü, Cinsel ve Sosyal İlişkiler	97
Kadının Kıyafet Meselesi	111
Kadınların Mehir ve Miras Hakları	119
Cinsel ve Ritüel Tutumlar ve Sorunlar	123
Mağdur (<i>Mustazaaf</i>) Kadınlar	129
Sonuçlar	130
2) Toplumsal Cinsiyet Bağlamında Erkekler	132
Tarihsel Erkek Profili	133
Boşanma ve Şahitlikte Öncelik Hakları	138
Hz. Muhammed’in Rolü ve İmajı	145
İyilikseverlik, Sadakat ve İbadet	147
Sonuçlar	148
Toplumsal Cinsiyet Bağlamında Eşler (Karı ve Koca İlişkileri)	151
Evrensel Bir Yasa Olarak Erillik ve Dişillik	151
Karı-Koca İlişkisinin Sosyal ve Kültürel Boyutları	154
Sonuçlar	164
Toplumsal Cinsiyet Bağlamında Annelik ve Babalık (Ebeveyn ve Çocuk İlişkileri)	167
Ebeveynlere Yönelik Davranışın Kodları: İyilik ve Güzellik	168
Annelik ve İşlevleri	175
Farklı Yaradılış Formları ve Annelerin Rollerini	175
Annelerle Evlilik Yasağı	176
Sosyal Mesafe ve İlişkilerin Mekansallaşması	178

| İçindekiler |

Eşleri Birbirine Yabancılaştıran Cahiliyye Geleneği:	
Zihar.....	180
Babalık ve Babalık Formları.....	181
Sonuçlar.....	187
Sonuç ve Deđerlendirme	189
Kaynakça	205
Dizin	209